

CRONICA DRAMATICA

...din nou, la ceasul bilanțului lunar, constatăm cum, ritmic, constant, sănătos, bate pulsul stagiunii; cum spectacolele noi se înscriu prin tot ceea ce au valoros, sau, dimpotrivă, nesatisfăcător, în caracteristicile acestei stagiuni. Din nou, realizări, împliniri, făgăduieli îndeplinite, și din nou — s-o recunoaștem — spectacole „de serviciu”, incropeli scenice, montări fără ecou. Laolaltă, ele alcătuiesc viața cotidiană a teatrului, care, în ansamblu, se arată, acum, de o substanțială diversitate.

Varietatea peisajului dramaturgiei originale ne dă, mai ales, satisfacție, prin multiplele investigații tematiche și direcții stilistice existente, care mărturisesc vitalitatea unei literaturi scenice, în avânt. De la teatrul agitatoric, de implicare politică nedisimulată, în scriitura nervoasă a lui Paul Cornel Chitic, admirabil pusă în valoare în montarea tinerească a Teatrului Mic, la meditația istorico-filozofică a lui Sütö András, însuflețită de actorii Teatrului Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, drama originală se arată în continuare valoroasă, densă, cu „miză” mare, confirmând că stagiunea '80—'81 a marcat un viguros pas înainte al unei dramaturgii de atitudine.

Varietate indică și afișul piesei străine, în care un loc important l-au ocupat, firesc, titlurile poloneze, dată fiind organizarea „Zilelor dramaturgiei” din țara prietenă. Se reprezintă lucrări valoroase, interesante, de Viktor Rozov (Teatrul de Comedie), Antonio Buero Vallejo (a cărui ultimă piesă a căpătat, se pare, o talmăcire mai adecvată pe scena Naționalului din Tirgu Mureș), Tadeusz Rozewicz, dramaturg intrat, în sfârșit, în atenția publicului nostru prin reprezentarea scenei gălălene, Edward Bond, proeminent scriitor britanic, în premieră la Oradea, Franz Xaver Kroetz, la fel, la Sibiu, micșorându-se corespunzător, după cum rezultă din ultimele anunțuri, cantitatea de fleacuri literare.

E drept, s-au rărit clasicii. Clasicii universali, îndeosebi; semnalăm, totuși, un eveniment repertorial, Faust de Goethe pe scena germană din Sibiu.

...stagiunea continuă, sedimentind munca susținută a colectivelor teatrale, ce se mobilizează acum în vederea ultimei etape a sezonului artistic.

telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“

La 27 martie, a fost Ziua mondială a teatrului. Presa a sărbătorit cum se cuvine această zi, omagiind munca tuturor slujitorilor scenei. Cu acest prilej, în „România literară” din 26 martie, am citit emoționantele rânduri scrise de dramaturgul și directorul de teatru Horia Lovinescu, rânduri pline de prețuire și înțelegere față de prezentul teatrului românesc și de încrede-

re în viitorul lui. Cităm din finalul articolului: „Teatrul românesc cunoaște un moment bun. Ar fi păcat ca acum, când îl sărbătorim cu prilejul Zilei mondiale a teatrului, în care se încadrează atât de onorabil, să nu reflectăm cu mai multă chibzuință la tot ceea ce ar putea să dăuneze viitorului său”. ● Am aflat cu satisfacție că regizorul Yannis Veakis și scenografa

Elena Pătrășcanu-Veakis au realizat, la Teatrul de Stat din Salonic (Grecia), spectacolul cu piesa Ultima oră de Mihail Sebastian. ● Teatrul „Valea Jiului” din Petroșani are un nou sediu, situat în centrul municipiului. Aici, peste puțină vreme, va avea loc premiera pe țară a piesei Soarele și luna de actorul Alexandru Anghelulescu, pe care o pune în scenă Marcel Șoma. ●



Liliana Lupan și Gheorghe V. Gheorghe

a trecut, în ciuda faptului că nu toți iau în serios apelurile sale, el și-a păstrat nestinsă dragostea pentru oameni. „Vă iubesc, oameni buni, vă iubesc!” — le strigă el din toate puterile.

Regizoarea Magdalena Klein a văzut în *Fetița mea* o piesă poetică, o piesă străbătută de o poezie amară, tristă, dar nu copleșitoare, cu un profund mesaj umanist; a relevat satira conținută aici, o satiră cu fine și multiole tășuri; a dezvăluit o posibilă melodramă, dar și o anrnelodramă, și a fost preocupată să găsească tonul unitar al acestei piese, în care realismul se întretaie cu absurdul, iar cotidianul alternează cu visul. Spectacolul are structura unei retrospectivii, ale cărei scene se succed și se înlanțuie firesc, cu simplitate și concizie. Primul tablou (peronul unei gări, peste care planează un ceas în afara timpului, cu limbile rupte) va fi punctul de plecare către secvențele care compun piesa, secvențe menite să scoată la suprafață, din noianul de amintiri, mai vechi sau mai noi, ale eroului, acele scene din viață sa care poartă în ele semnificații profunde. Mesajul scriitorului a fost susținut pe linia

lui satirică, de un prolog, desfășurat în holul teatrului (bazat pe un text aparținând tot lui Rózewicz), iar pe linia lui poetică, de două poezii ale aceluiași autor, recitate cu sensibilitate și cu o bună stăpânire a tehnicii rostirii versului, de Romeo Pop.

Excelentă, interpretarea personajului Henrik de către Gheorghe V. Gheorghe. Jocul acestuia e construit din semitonuri. Nimic nu e spus tare, apăsător, direct. Tristețea personajului său e profundă, dar reținută. În scenele în care nu are de rostit nici o replică, chipul lui — scaldat parcă într-o lumină blândă, venită din adâncuri, cu un suris amar agățat de buze — reflectă intensitatea monologului interior: neputință, resemnare, dar și calm și demnitate, încredere în viață, dragoste de oameni.

Structura de mozaic a piesei, scenele foarte scurte, schimbările dese de decor și situații, salturile în timp, această mare mobilitate dramatică s-a arătat a fi fascinantă nu numai pentru regizor, ci și pentru scenograf (decorul semnat de Victor Crețulescu — soluții ingenioase, forță de sugestie). Pentru actori, piesa s-a arătat la fel de generoasă, oferindu-le prilejul unor croch-uri interesante, metamorfozări rapide (aproape toți actorii au de interpretat mai multe roluri). Astfel, Ioana Citta Baciuc, Liliana Lupan, Stela Popescu-Temelie, Viorica Hodel, Gabriela Reder, Șerban Bogdan, Grig Dristaru, Septimiu Pop au schițat, din câteva replici și gesturi, un caracter, o atitudine, demonstrând darul improvizăției și simțul compoziției, și întărind convingerea că scena gălățeană dispune de un colectiv de valoroși actori.

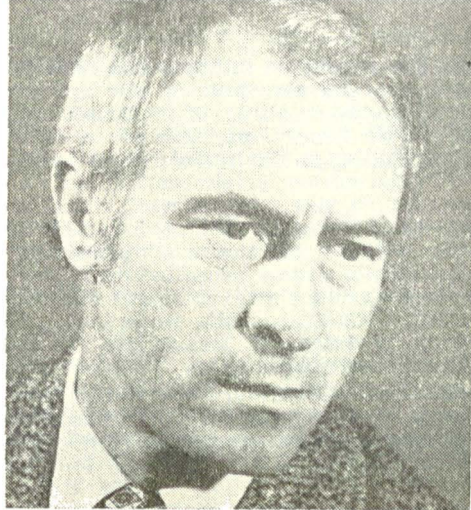
Ilie RUSU

telex-„teatrul“ ● telex-„teatrul“ ● telex-„teatrul“

Poetul Gheorghe Tomozei, care iubește teatrul, așa cum o dovedește scriind în repetate rânduri despre actori și spectacole, semnează în „Informația Bucureștiului” o tabletă emoționantă, „Ieșirea din arenă”, din care cităm: „Era (cîndva) bunul obicei, de a se face, din ultima seară în care un actor apare în fața publicului, un moment sârbătoresc. Prea multe glorii se șterg, subit, de sub ochii noștri, fără ca noi să

avem posibilitatea de a le mărturisi dragostea și fierbîntea noastră recunoștință pentru tot ce au fost... Să-i cerem Thaliei o fantezie în plus”. ● Revista ieșeană „Convorbiri literare” din 3 martie 1981 acordă mai bine de două pagini problemelor teatrului, publicînd răspunsurile lui Horia Lovinescu, Dinu Săraru, Alexa Visarion, N. Barbu, Cătălinei Buzoianu, Margarettei Bărbuță la ancheta pe tema „Dramatur-

gia contemporană, teatrul, implicarea socială”. ● A apărut numărul 2 al foii-program a Teatrului Mic, „Spectator”, număr cu un sumar bogat, scris cu vervă autentic gazetărească. ● La Teatrul Național din Timișoara, regizorul Emil Reus repetă piesa *Crime fără pedeapsă* de dramaturgul suedez Esmark Per Olov Nquism, iar Dan Radu Ionescu pune în scenă Noi, subsemnații, de A. Ghelman.



VIITORUL ROL

ION SĂSĂRAN

O simplă coincidență face ca actorul Ion Săsăran să ia cuvîntul, în spațiul acestei rubrici, în stagiunea în care împlinește un sfert de veac de teatru. „Chiar dacă au trecut 25 de ani, nu pot să nu-i pomenesc pe cei care mi-au fost dascăli și mi-au călăuzit pașii pe scenă: Moni Ghelenter, Ana Barcan, A. Pop Marțian; și nici să uit primul meu rol, Kleșci din *Azilul de noapte* de Maxim Gorki“. De atunci, Ion Săsăran aparține colectivului Teatrului din Baia Mare, arătându-se hotărît să-și cultive calitățile într-o muncă de echipă, printr-un antrenament complex și de durată, și făcîndu-și un punct de onoare, din a șlefui cu mîgală personajele care i-au fost încredințate. Între timp, a jucat mult, roluri mari și mici, dramă și comedie, dintre care notăm: *Flemming (Institutorii, de Otto Ernst)*; *Neznamov (Vinovați fără vină, de Ostrovski)*; *Mercutio (Romeo și Julieta, de Shakespeare)*; *Ducele de Alba (Don Carlos, de Schiller)*; *James Tyrone-jr. (Luna dezmoștenitorilor, de Eugene O'Neill)*; *Alan Squier (Pădurea împietrită de R. Sherwood)*; *XX (Emigranții, de Mrožek)*; *Dragomir (Năpasta, de I. L. Caragiale)*; *Rareș (Apus*

de soare, de Delavrancea); *Ion, eroul romanului lui Rebreanu, în dramatisarea semnată de Mihail Sorbul; Cloșca (Procesul Horia, de Al. Voitin)*; *Vasile Lucațiu (rolul titular din piesa lui Dan Tărchilă)*; *Banu Mareș (Secunda 58, de Dorrel Dorian)*; *Vasile Mirca (A cincea lebdă de Paul Everac)*; *Reporterul (Anchetă asupra unui tânăr care nu a făcut nimic, de Adrian Dohotaru)*.

La Teatrul Dramatic din Baia Mare, se repetă piesa *Speranța nu moare în zori*, de Romulus Guga. Regia: Radu Dinulescu. Ion Săsăran este distribuit în rolul Tăranului.

„Ca și în alte rînduri, mă apropiu de personaj cu respectul omului care va trebui «să dea viață» altui om. Legătura mea afectivă cu tăranul Ion a început cu sfiala celui care-și reduce în minte și în suflet anii copilăriei și ai tinereții (sînt născut într-un sat lângă Baia Mare, în Săsari), cînd umblam cu oile la pășune, cînd mergeam la sapă și la coasă și cînd doream să am un petec de pămînt al meu.

Tăranul din piesa lui Romulus Guga e un om drept, cinstit, cu o candoare ce-l aureolează parcă. Luptător și iubitor de dreptate, acest Ion e menit să împlinească visul tuturor Ionilor din țara noastră. În clipa cînd va tăia brazdă din moșia unde, pe vremuri, străbunii i-au fost înhămați la plug, el va trăi sentimentul veșniciei. Ion are demnitatea pe care o au dintotdeauna tărani; chează și moștenitor al celor mulți și asupriți, devine stăpîn al pămîntului pentru care au luptat și au murit părinții lui, în 1907.

...«Nu pierе țara asta, mă, n-o să piară niciodată, pină sîntem pe pămînt și în pămîntul ei!...» e una dintre replicile care exprimă legătura lui cu pămîntul care s-a născut, și care-l hrănește; tăranul lui Romulus Guga dobindește, astfel, dimensiuni simbolice.

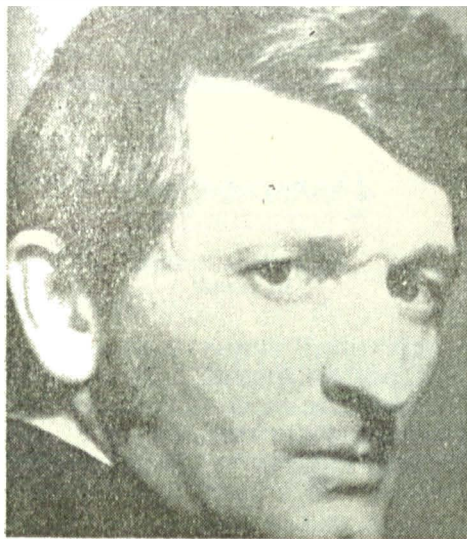
Cu acest poem dramatic închinat unui moment de răscruce a istoriei luptei comunistilor pentru o viață mai bună, colectivul Teatrului din Baia Mare pregătește spectacolul care vine să omagieze — împreună cu întreaga țară — a 60-a aniversare a Partidului Comunist Român“.

telex-., teatrul“ ● telex-., teatrul“ ● telex-., teatrul“

● La Teatrul „Mihai Eminescu“, din Botoșani, se repetă Interesul general, în regia lui Eugen Traian Bordsușanu, și scenografia lui Constantin Molocea. De unde se vede că Aurel Baranga este, în

continuare, un dramaturg prețuit și mult jucat. Pe bună dreptate! ● La secția maghiară a Teatrului Național din Tîrgu Mureș se repetă, în regia lui Kincses Elemer, Bank Ban de Katona Jozsef. Pină la

sfîrșitul stagiunii, vor mai fi realizate spectacole cu piesele Pensiunea doamnei Olimpia, de I. D. Șerban, Inaugurarea casei, de Szigyartó Sandór, și Există asemenea dragoste, de



VIITORUL ROL

MIRCEA ANDREESCU

Mircea Andreescu a absolvit I.A.T.C. în 1964, la clasa prof. A. Pop-Marțian — Octavian Cotescu, cu rolul Touchstone (Tocilă) din *Cum vă place*, de Shakespeare. Repartizat la Teatrul Dramatic din Brașov, rămâne credincios și azi instituției, care, la rîndul ei, îi oferă partituri dramatice, de natură să pună în valoare caracteristicile acestei personalități actoricești originale. Mircea Andreescu nu desparte tranșant rolurile aparținînd diverselor specii ale genului dramatic, ci le tratează într-o manieră proprie, căpșușind dramatismul cu o fin disimulată ironie, descoperind stratul amar, ascuns sub scînteierile comicului. Jocul său concis și incisiv îi îngăduie să-și plaseze personajele în zona semnificațiilor esențiale. Dealtfel, fișa lui de creație e un argument în acest sens: Rică Venturiano (*O noapte furtunoasă* — rol pentru care a primit premiul revistei „Teatrul” în 1970), Agamiță Dandanache (*O scrisoare pierdută*) și Iancu Pampon (*D'ale carnavalului*) de I. L. Caragiale; Chitlaru (*Opinia publică* de Aurel Baranga), Marcu (*Acești îngeri triști*), Victor (*Pisica în noaptea Anului nou*) și Facca (*Mormintul călărețului a-*

var) de D. R. Popescu; Andronic (*Ultima oră* de Mihail Sebastian); Reporterul (*Interviu de Ecaterina Oproiu*); Citiitorul de contor (*Armistițiul cu diavolul*) și Tit Mircea (*A cincea lebedă*) de Paul Everac; Giles Corey (*Vrăjitoarele din Salem* de A. Miller); Sir Andrew (*A 12-a noapte* de Shakespeare); Tuzenbah (*Trei surori* de Cehov); Magis (*Oul* de Felicien Marceau); Eduard al II-lea, rolul titular din piesa lui Marlowe.

Teatrul Dramatic din Brașov montează piesa lui Dario Fo, *Nebunul se întoarce*. Regia: Olimpia Arghir. Mircea Andreescu va interpreta rolul Nebunului. Iată cîteva dintre gîndurile sale despre piesă și despre personaj.

„Acțiunea piesei lui Dario Fo, inspirată de un fapt real, se petrece în zilele noastre, la un comisariat de poliție din Italia; este o satiră la adresa corupției, într-o societate întemeiată pe privilegiul de clasă. Nebunul e un rol complicat, atît în ce privește echilibrul forțelor lăuntrice, cît și în ce privește alegerea mijloacelor de expresie.

Nebunul reprezintă omul obsedat de răul din lume. Dar, la rîndul lui, e un produs al acelei lumi rele, violente, victima și, în același timp, judecătorul ei. E posesorul unui carnet de sănătate în care este notat un copios itinerar de ospicii. «Nebunia» sa e însă ambiguă; nu e un bolnav psihic, în sensul consacrat al expresiei, deși întreprinderea sa e, într-un fel, nebunească: pătrunzînd în citadela forței represive, inițiază, pe cont propriu, o anchetă asupra împrejurărilor suspecte ale morții unui tînăr arestat, în care folosește toate mijloacele (chiar și impostura, adică se travestește în diverse personaje oficiale). Investigația sa urmărește mai mult decît simplul răspuns la întrebarea: a fost sinucidere sau crimă? Aici, disproporția dintre mijloace și scop — una dintre caracteristicile nebuniei — atinge sublimul, fiindcă omul își asumă misiunea de acuzator al violenței criminale a anchetatorilor, al justiției aservite, implicat, de acuzator al societății pe care această «justiție» o reprezintă”.

Maria MARIN

telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“

Hajdu Gyözö. ● Dinu Cernescu semnează, în „Flacăra” din 19 martie 1981, un foarte interesant interviu, intitulat „Arta este impozitul condiției umane. ● A apărut nr. 8 al caietului-program

„Arlechin”, editat de secretariatul literar al Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași. Caietul-program arată frumos și are un conținut dens, variat, dar asta nu-l scu-

tește pe Mircea Filip, secretarul literar al teatrului și corespondentul voluntar al „Telexului”, să mai furnizeze, măcar din cînd în cînd, știri pentru

FAIMA